

Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa
REDE DE CONSERVATORIOS DE MÚSICA E DANZA DE GALICIA

MD85PRO01

Programación de HISTORIA DA MÚSICA

4º e 5º Cursos de Grao Profesional

Curso 2018-2019

Docente: José Ángel Vilas Rodríguez

Índice

1.	Introdución.....	3
1.	Metodoloxía.....	4
2.	Atención á diversidade.....	4
3.	Temas transversais.....	6
	4.1 Educación en valores.....	6
	4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s).....	7
4.	Actividades culturais e de promoción das ensinanzas.....	7
5.	Secuenciación do curso.....	8
	6.3 Avaliación.....	12
	6.4. Medidas de recuperación.....	15
	6.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios.....	15
	6.3.9 Recursos didácticos.....	16
6.	Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica.....	17
7.	Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento.....	17
	ANEXOS.....	18
	Probas de acceso a 5º e 6º de GP.....	18

1. **Introdución**

A historia da música débelle descubrir ao alumnado a existencia dun amplo espectro de estilos e de modos de concibir a creación musical. Esta disciplina terá un marcado enfoque práctico e utilitario: non se trata, en ningún caso, da simple enumeración de datos, obras, datas e autores . A súa principal finalidade será facer comprender ao alumnado que a música vai alén das pezas ou exercicios técnicos afrontados co seu instrumento día a día.

A materia presentará un amplo panorama histórico no que teñan cabida os períodos en que, cun criterio máis ou menos convencional, se adoita dividir a historia da música, e abordalos dun xeito crítico, con consciencia de que esta é unha das maneiras de contar a historia, pero non a única posible. Por esta razón convén afondar moi especialmente nas épocas que legaron literatura musical, independentemente da existencia doutras correntes anteriores, máis propias dos estudos especializados de musicoloxía que de interese para o alumnado.

O alumnado debe aprender con claridade as características máis salientables e as circunstancias de toda índole de cada período mediante a audición de obras representativas e o contacto coas fontes existentes. Por iso, terase en conta a previa instrución cultural recibida no ensino obrigatorio, que aproveitarase incidindo na evolución da música como un fenómeno conectado co resto das artes, pola súa vez dependentes dos cambios operados na política, na relixión e na sociedade.

O coñecemento dun amplo espectro de estilos acentuará o seu sentido crítico; a práctica de audicións comentadas vai moldear o seu gusto e halle permitir unha escoita máis artística e menos técnica; o contacto coas fontes axuda a entender a música como unha manifestación sustentada e dependente doutros factores sociais, e non como unha simple sucesión de notas. O coñecemento adquirido facilita a súa interpretación, xa que a partitura se reviste dunha nova dimensión, o que permite unha perfecta situación temporal, cultural e estilística.

Malia a perspectiva eminentemente práctica da materia, que debe perseguir a participación activa do alumnado, a historia da música non debe desligarse, loxicamente, das bases teóricas precisas, baseadas nomeadamente nas fontes históricas. Xa que logo, o alumnado débese familiarizar con escrituras e grafías diferentes das que ten o hábito de manexar, e iniciarse na consulta de documentos, tratados e todo tipo de fontes –escritas, iconográficas, sonoras, etc. – que lle faciliten comprender a música, desde a información e as claves creativas e culturais experimentadas polos propios compositores.

2. Metodoloxía

A Disciplina de Historia da música ten unha carga lectiva de 2 horas semanais, tanto en cuarto como en quinto curso.

Nas clases o profesor realiza as exposicións orais sobre os diferentes contidos do programa. Cada unha destas clases van acompañadas por distintas audicións e análise de partituras das diferentes épocas ou estilos. Ademais pódese completa-la clase con comentarios de texto de cada unha das épocas que se están analizando. O profesor actúa de guía na exposición creativa do alumnado.

O alumno atende e anota contidos teóricos, escoita audicións, analiza partituras, e comentarios de texto e emite xuízos de valor sobre os diferentes aspectos propostos.

3. Atención á diversidade

O tema das necesidades educativas especiais ou específicas é un ámbito difícil de abordar no ensino dos conservatorios. Debido ao carácter voluntario de este tipo ensinanzas para o alumnado e ó seu carácter orientado cara a profesionalización, a atención ao alumnado con necesidades especiais ou dificultades de aprendizaxe afróntase de un xeito distinto do ensino obrigatorio. É importante aclarar que segundo a lexislación educativa galega, cada alumno é diferente e precisa dunha atención individualizada, e por iso non podemos pretender que

todos aprendan igual, polo que é necesario facer uso dunha diversificación metodolóxica. Se facemos una aproximación máis concreta ao concepto, hai alumnos que requiren unha atención máis específica ou especializada para lograr os mesmos obxectivos que os demais. Trátase de aqueles que por diferentes razóns, temporalmente ou de maneira permanente, non están en condicións de evolucionar cara á autonomía persoal e á integración social cós medios dos que dispoñemos habitualmente e que “requiren determinados apoios e atencións educativas específicas derivadas de discapacidade ou trastornos graves de conduta “(LOE, artigo 73, sección primeira, título II).

Así mesmo a LOE no Capítulo dedicado á equidade na educación (Título II, Capítulo I, Artigo71), refírese a este tipo de alumnado, e enuméranse unha serie de principios relacionados có tema:

1. As administracións educativas disporán os medios necesarios para que todo o alumnado alcance o máximo desenvolvemento persoal, intelectual, social e emocional, así como os obxectivos establecidos con carácter xeral nesta lei.
2. Correspóndelles ás administracións educativas asegurar os recursos necesarios para que o alumnado que requira unha atención educativa diferente á ordinaria, por presentaren necesidades educativas especiais, por dificultades específicas de aprendizaxe, polas súas altas capacidades intelectuais, por térense incorporado tarde ao sistema educativo, ou por condicións persoais ou de historia escolar, poidan alcanzar o máximo desenvolvemento posible das súas capacidades persoais e, en todo caso, os obxectivos establecidos con carácter xeral para todo o alumnado.
3. As administracións educativas establecerán os procedementos e recursos precisos para identificar de forma temperá as necesidades educativas específicas do alumnado ao que se refire o punto anterior. A atención integral ao alumnado con necesidades específicas de apoio educativo iniciárase desde o mesmo momento en que esa necesidade sexa identificada e rexerese polos principios de normalización e inclusión.
4. Correspóndelles ás administracións educativas garantir a escolarización, regular e asegurar a participación dos pais ou tutores nas decisións que afecten a escolarización e os procesos educativos deste alumnado.

Realizar unha clasificación das necesidades educativas especiais é moi complexo debido á amplitude do ámbito que queremos delimitar. Unha posible clasificación sería a que se centra nas causas de esas necesidades e na súa localización:

- Dificultades de aprendizaxe (dislexias, dislalias)
- Dificultades de adaptación social (debidos a inmigración, diferenzas sociais, culturais ou a problemas económicos)
- Dificultades debidas a desordes de personalidade (algún tipo de trastorno mental tratable como a esquizofrenia)
- Dificultades debidas a una deficiencia física (minusvalías físicas)
- Deficiencias debidas un déficit ou superdotación intelectual.

4. Temas transversais

Todos os temas transversais, e especialmente os de Educación para a igualdade de oportunidades de ambos sexos, a Educación moral e cívica e a educación para a saúde (sobre todo en torno á contaminación acústica) estarán presentes ao longo do curso en todas as unidades didácticas .

4.1 Educación en valores

A través da educación transmítense os valores, grazas aos cales é posible vivir en sociedade e participar na vida democrática da mesma. A sociedade reclama da educación a preparación en hábitos de convivencia e respecto mutuo que fan posible que os nenos e nenas, así como aos mozos de ambos sexos conformen a súa propia identidade, o que lles permita construír a súa relación co medio. A música é sen dúbida un bo instrumento educativo para alcanzar estas metas. E o é porque a música é a plasmación sonora dos desexos, as opinións. É a translación ao sentido, ao vivido, a aquilo que queremos expresar. É a creatividade en grado máximo. É, sen dúbida, o desenvolvemento da linguaxe e da imaxinación. É sensibilidade. A música é arte. Unha arte pensada para ser non só escrito senón escoitado.

Os rapaces e rapazas sensibilizados coa música canalizan moitas veces as emocións a través da linguaxe sonora que lles axuda a entender o mundo e as relacións cos demais.

A educación, neste sentido, ten o deber de non só de ensinar senón de producir aprendizaxe.

As composicións musicais de todas as épocas suxiren e comunican valores, desexos, emocións, beleza, preocupacións. A Historia da música é una ferramenta fundamental para a educación en valores incidindo na educación, nas relacións escolares, no papel do profesor e dos alumnos no contexto educativo, nos métodos e estilos de aprendizaxe, etc.

4.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

As TIC's estarán presentes coa participación do alumnado nas actividades promovidas na Aula Virtual do Conservatorio así como a utilización dos recursos electrónicos dispoñibles e oportunos dos que se dispoña na aula.

5. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Asistencia a concertos e actividades desenvolvidas no conservatorio xa sexan no centro ou fora del, se se estima oportuno.

6. Secuenciación do curso

Curso: 4º de Grao Profesional

6.1. Obxectivos

- Identificar a terminoloxía característica das técnicas, estéticas e conceptos ideolóxicos definitorios do repertorio musical dos diferentes períodos da historia da música desde a Antigüidade ata o Barroco.
- Identificar as novidades estilísticas que se efectúan nos diversos xéneros musicais característicos de cada un destes períodos da historia da música.
- Realización de comentarios críticos de audicións e partituras sobre as trazas técnicas propias dos diversos xéneros de cada un destes períodos da historia da música, tanto de música instrumental como vocal.
- Elaboración de análise de partituras, coa aplicación selectiva, razoada e crítica da metodoloxía analítica pertinente, en función da tipoloxía da obra musical e dos obxectivos estipulados: contextualización estilística, interrelación co repertorio contemporáneo e recepción de correntes estéticas e de pensamento.

6.2. Contidos

- A música como feito social e cultural. Introducción ás fontes de información histórica e a súa utilización (recursos bibliográficos, fontes escritas, iconográficas, sonoras, etc.).
- A música na cultura occidental: formas e xéneros musicais, períodos, estilos, compositores, instrumentos, etc.

- Situación da obra musical no seu contexto social, económico, ideolóxico, histórico e artístico.
- A evolución da notación.
- Aproximación á organoloxía e á evolución dos instrumentos como condicionante das posibilidades técnico interpretativas e da propia composición do repertorio.
- Aproximación crítica á periodización da historia da música.
- Planificación e realización de traballos prácticos de aproximación histórica e análise.
- Comentario de texto literario musical. Audicións analíticas, con ou sen partitura asociada.
- Análise iconográfica.

Primeira Avaliación

- Introducción á historia da música. As fontes musicais. Orixe da música. Prehistoria e Antigüidade.
- A música monódica na Idade Media. O canto gregoriano. A monodía profana. Música instrumental.
- A música polifónica na Idade Media. O nacemento da polifonía. Primeiros repertorios polifónicos. Ars Antiqua, Ars Nova e Ars Subtilior.

Segunda Avaliación

- Introducción á música do Renacemento. Características musicais.
- Os xéneros de música vocal no Renacemento: chanson, motete, misa, madrigal.
- A música instrumental no Renacemento.
- A música do Renacemento en España e Galicia.

Terceira Avaliación

- Introducción á música barroca . Características musicais.
- Os xéneros de música vocal no Barroco: ópera, cantata, oratorio, paixón, misa.
- Os xéneros de música instrumental no Barroco: preludio, tocata, fuga, sonata, suite, concerto.
- O Barroco musical en España e Galicia

Curso: 5º de Grao Profesional

6.1.1 Obxectivos

- Identificar a terminoloxía característica das técnicas, estéticas e conceptos ideolóxicos definitorios do repertorio musical dos diferentes períodos da historia da música desde a Barroco tardío ata a actualidade. Dado que no curso pasado os obxectivos de 4º de Grao Profesional abarcaron ata o Barroco medio, no curso presente de 5º de Grao Profesional empezárase no Barroco tardío.
- Identificar as novidades estilísticas que se efectúan nos diversos xéneros musicais característicos de cada un destes períodos da historia da música.
- Realización de comentarios críticos de audicións e partituras sobre as trazas técnicas propias dos diversos xéneros de cada un destes períodos da historia da música, tanto de música instrumental como vocal.
- Elaboración de análise de partituras, coa aplicación selectiva, razoada e crítica da metodoloxía analítica pertinente, en función da tipoloxía da obra musical e dos obxectivos estipulados: contextualización estilística, interrelación co repertorio contemporáneo e recepción de correntes estéticas e de pensamento.

6.1.2. Contidos

- A música como feito social e cultural. Introducción ás fontes de información histórica e seu uso (recursos bibliográficos, fontes escritas, iconográficas, sonoras, etc.).
- A música na cultura occidental: formas e xéneros musicais, períodos, estilos, compositores, instrumentos, etc.
- Situación da obra musical no seu contexto social, económico, ideolóxico, histórico e artístico.
- A evolución da notación.
- Aproximación á organoloxía e á evolución dos instrumentos como condicionante das posibilidades técnico interpretativas e da propia composición do repertorio.
- Aproximación crítica á periodización da historia da música.

Primeira avaliación

- Introducción ó Barroco musical. O Barroco tardío.
- Xéneros vocais do Barroco tardío: ópera, cantata, oratorio, paixón.
- Xéneros instrumentais do Barroco tardío: preludio, fuga, sonata, suite, concerto.
- O Barroco tardío en España e Galicia

Segunda avaliación

- O Clasicismo musical. Orixe e características. A forma sonata.
- Os xéneros instrumentais e vocais do Clasicismo.
- A transición ao Romanticismo: Beethoven.

Terceira avaliación

- Romanticismo. Orixe e características musicais. Nacionalismo.
- Os xéneros vocais e instrumentais do Romanticismo. O Romanticismo en España e Galicia
- Introducción á música do século XX. Características.
- Desenvolvementos musicais na música da modernidade: Impresionismo, Atonalidade, Serialismo, Neoclasicismo. Novos medios electrónicos. Evolución ata o s. XXI.

6.3 Avaliación

A materia de Historia da Música en 4º e 5º de Grao Profesional, terá en conta tres tipos de actividades fundamentais para a súa superación, cada unha das cales contará nunha porcentaxe concreta para a nota final do curso.

Realizarase **unha proba trimestral**, onde se avaliarán os contidos impartidos en cada trimestre. Dado o carácter da materia, é necesario superar todas e cada unha das probas de avaliación, pois fan referencia a etapas e estilos musicais diversos non necesariamente conectados entre si. A nota obtida na proba trimestral suporá un 70 % da cualificación. O resto repartirase nun 15% que terá en conta os traballos ou exercicios realizados na aula, en noutro 15% que terá en conta a asistencia, puntualidade e actitude.

6.3.1 Criterios de avaliación

Identificar a través da audición, con ou sen partitura, obras de diversas épocas e describiras súas características máis salientables.

Identificar, a través da audición de obras de diversas épocas e estilos, con ou sen partitura, os trazos esenciais dos períodos histórico estilísticos.

Comentar, a través da análise, exemplos iconográficos ou textos escritos representativos de diversos períodos históricos con situacións musicais.

Situar cronoloxicamente e comparar obras musicais de similares características representativas dos principais estilos ou escolas, e sinalar semellanzas e diferenzas entre elas, por medio da audición e/ou a análise.

Relacionar a historia da música coa doutros aspectos da cultura e do pensamento.

Identificar as circunstancias de todo tipo –políticas, culturais, económicas, ideolóxicas, sociais, artísticas, etc.– que poidan incidir no desenvolvemento evolutivo de cada época, estilo ou autor máis representativos da historia da música occidental.

6.3.2 Mínimos esixibles

- Coñecemento e identificación das distintas seccións e elementos que integran a obra de arte musical.
- Coñecemento e uso correcto do vocabulario musical específico.
- Coñecemento das grandes liñas da historia da música, non só en canto á evolución musical, senón tamén en canto á súa relación cos diferentes aspectos históricos.
- Ubicación dos compositores máis relevantes da historia da música no seu período histórico correspondente.
- Identificación, a partir da audición, con ou sen partitura, dos estilos musicais correspondentes ós diversos períodos históricos e súas características.

6.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

- Realizar comentarios críticos a partir da audición ou datos escritos dunha obra determinada, empregando un léxico axeitado
- Realizar comentarios de texto relativos á materia, sexan históricos, estilísticos ou doutro campo.

En cada unha das probas trimestrais, o alumno deberá demostrar dominar os contidos desta materia, é os seus aspectos nocionais (periodización, principais épocas e escolas, e compositores estudados) e conceptuais (comprensión dos procesos que subxacen á

evolución histórica); e tamén as habilidades relacionadas co recoñecemento e clasificación das obras, e a redacción de comentarios histórico-críticos sobre o repertorio.

As probas trimestrais consistirán nunha serie de preguntas concretas sobre aspectos teóricos e prácticos da materia, e incluírán audicións con ou sen partituras.

Valorarase a concreción das respostas, así como a calidade da redacción con respecto a criterios de concisión, coherencia, e propiedade do texto.

6.3.4 Criterios de cualificación

A cualificación do alumnado será un número enteiro entre o 1 e o 10, sendo o 1 a mínima cualificación e o 10 a máxima. A nota individual trimestral de cada alumno ou alumna dependerá dos seguintes apartados:

Proba teórico-práctica trimestral: 70%

Exercicios e tarefas a realizar na aula: 15%

Asistencia, puntualidade, actitude: 15%

Para superar toda a materia será necesario superar cada unha das 3 avaliacións trimestrais. Dado o carácter da materia, que inclúe contidos diferentes en cada trimestre, a nota final do curso será a media das notas de cada trimestre.

6.3.5 Criterios para a concesión de ampliación de matrícula

As ampliacións de matrícula serán propostas como norma xeral por iniciativa do titor, unha vez consultado todo o profesorado que teña docencia co alumno/a, e estará reservada, por unha parte, para aqueles casos en que se considere que a permanencia no curso no que está matriculado/a pode representar un conflito no desenvolvemento da aprendizaxe e por outra, terá que preverse que a ampliación non suporá un problema no desenvolvemento normal do curso ao que accede.

Para a súa tramitación, será o titor o que o comunique a xefatura de estudos, e a avaliación realizarase nos prazos acordados en CCP de comezo de curso.

E preciso ter superado todas as materias para proceder á ampliación de matrícula.

A programación que se esixirá será a que se expón para o curso no que estea matriculado inicialmente.

O Alumnado que desexe ampliar matrícula no curso realizará unha proba extraordinaria de coñecementos. Dita proba consistirá nunha serie de preguntas concretas sobre aspectos teóricos e prácticos da materia, e incluírán audicións con ou sen partituras.

O alumnado que desexe participar nas probas que anualmente se convocan para acceder aos diversos cursos do grao profesional deberán demostrar o seu dominio da materia de Historia da música.

Para acceso a 5º curso o aspirante o aspirante realizará unha proba que consistirá nunha serie de preguntas concretas sobre aspectos teóricos e prácticos da materia, e incluírán audicións con ou sen partituras. As preguntas versarán sobre o currículo da materia correspondente ao 4º curso de Grao Profesional.

Para acceso a 6º curso o aspirante o aspirante realizará unha proba que consistirá nunha serie de preguntas concretas sobre aspectos teóricos e prácticos da materia, e incluírán audicións con ou sen partituras. As preguntas versarán sobre o currículo da materia correspondente ao 5º curso de Grao Profesional.

6.4. Medidas de recuperación

6.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Contémplase a recuperación tanto no desenvolvemento do curso, preferentemente a finais de maio ou inicios de xuño, como no mes de setembro se non se tivo superada a materia no mes de xuño.

Nos casos en que, de acordo co procedemento disposto nas Normas de Organización e Funcionamento vixentes, o alumno/a perde o dereito á avaliación continua, dito alumno/a terá dereito a realizar unha proba específica, marcada en data e no mesmo horario de clase, na que se avalíen obxectivamente os seus coñecementos a efectos da superación da materia.

6.3.8 Probas extraordinarias de setembro

A proba extraordinaria de setembro será global, é dicir, de toda a materia, sen conservarse a nota alcanzada ao longo do curso nas diferentes avaliacións. Consistirá nunha proba final con preguntas sobre aspectos teóricos e prácticos da materia correspondente ao curso, incluíndo audicións con ou sen apoio de partituras.

6.3.9 Recursos didácticos

- Recursos bibliográficos, ferramentas de procura e consulta, e das fontes musicais que forman, en última instancia, os materiais da historia da música.
- Fontes manuscritas, xa que a práctica totalidade das obras musicais – coa excepción, quizá, das compostas nos últimos anos– existiron no seu primeiro momento como manuscritos.
- Fontes impresas, dado que o avance nas técnicas de impresión permitiu que a música alcanzase, a través da imprenta, cotas de difusión que só internet logrou superar en tempos recentes.
- Fontes iconográficas, que conteñen unha información vital para o intérprete, silenciada noutro tipo de fontes.
- Fontes sonoras.
- Explicacións diarias na aula
- Materiais a disposición do alumnado no Curso de Historia da Música da AULA VIRTUAL do Conservatorio.

Bibliografía

1. Burkholder, J. P., Grout, D. J., & Palisca, C. V. (2011). *Historia de la Música Occidental*. Madrid: Alianza Editorial.
2. Hoppin, R. H. (2000). *La Música Medieval*. Madrid: Ed. Akal.
3. Atlas, A. W. (2002). *La Música del Renacimiento. La música en la Europa Occidental, 1400-1600*. Madrid: Ed. Akal.

4. Walter Hill, J. (2008). *La Música Barroca*. Madrid: Ed. Akal.
5. Downs, P. G. (1998). *La Música clásica: era de Haydn, Mozart y Beethoven*. Madrid: Ed. Akal.
6. Plantinga, L. (1992). *La Música Romántica*. Madrid: Ed. Akal.
7. Morgan, R. P. (1994). *La Música del siglo XX*. Madrid: Ed. Akal.

López Cobas, Lorena (2013): *Historia da Música en Galicia*. Editorial Ouvirmos.

7. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

---

Consistirán nunha avaliación continua por parte do profesor da especialidade da programación didáctica, rexistrando as posibles incidencias e variacións na mesma no caso de presentarse. Ademais nas reunións do Departamento de Fundamentos de composición levarase a cabo un seguimento da programación co mesmo fin.

8. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

---

Nas reunións do Departamento de Fundamentos de composición acordaranse as medidas oportunas de avaliación necesarias para o correcto funcionamento do mesmo; trataranse conxuntamente co seguimento da programación.

ANEXOS

Probos de acceso a 5º e 6º de GP

O alumnado que desexe participar nas probas que anualmente se convocan para acceder aos diversos cursos do grao profesional deberán demostrar o seu dominio da materia de Historia da música.

Para acceso a 5º curso o aspirante o aspirante realizará unha proba similar á proba extraordinaria de setembro correspondente ao 4º curso de Grao Profesional. As preguntas versarán sobre o currículo da materia correspondente ao 4º curso de Grao Profesional.

Para acceso a 6º curso o aspirante o aspirante realizará unha proba similar á proba extraordinaria de setembro correspondente ao 5º curso de Grao Profesional. As preguntas versarán sobre o currículo da materia correspondente ao 5º curso de Grao Profesional.

Para o acceso a 5º e 6º curso de Grao Profesional contéplanse os mesmos contidos e criterios de avaliación expresados nesta programación.

